

PRICE kundër MBRETËRISË SË BASHKUAR

(kërkesa nr. 33394/96)

10 korrik 2001

dënimi me burg i personave të sëmurë mund të çojë në shkelje të nenit 3 të Konventës kur kushtet nuk iu përshtaten nevojave të tyre specifike

I. Faktet kryesore

1. Adele Price, shtetase britanike, është e paralizuar në të katër gjymtyrët e saj si rezultat i fokomelisë të shkaktuar nga Talidomidi. Ajo vuan gjithashtu nga probleme me veshkat.
2. Më 20 janar 1995, gjatë procedurave në një proces civil në Gjykatën e Rrethit Lincoln në lidhje me një vendim për pagim borxhi, ajo refuzoi që t'u përgjigjej pyetjeve që iu bënë në lidhje me gjendjen e saj financiare dhe u dënua me shtatë ditë burg për cenim të rolit të gjykatës. Gjyqtari i çështjes

nuk ndërmori asnjë hetim në lidhje me mundësinë e ndalimit të kërkueses përpara se ta dënonte menjëherë me burgim. Duke pasur parasysh që seanca në lidhje me çështjen në fjalë ishte zhvilluar një pasdite, nuk kishte qenë e mundur që ajo të çohet në burg deri të nesërmen dhe kështu që ishte detyruar që ta kalonte natën në një qeli në Stacionin e Policisë në Lincoln. Kjo qeli, vetëm me një krevat druri dhe me një dyshek, nuk ishte posaçërisht e përshtatshme për persona me të meta fizike. Kërkuesja pretendoi që kishte qenë e detyruar të flinte në karrigen e saj me rrota përderisa krevati ishte i fortë dhe mund t'i kishte shkaktuar dhimbje në vertebrat e saj, se butonat e ndihmës së shpejtë dhe çelësat e dritave ishin jashtë mundësive të saj për t'i arritur dhe se ajo nuk kishte qenë në gjendje të përdorte tualetin përderisa ishte më i lartë sesa karrigia e saj me rrota.

3. Gjatë ndalimit të saj në qelinë e policisë, të dhënat nga rojat treguan se ajo ishte ankuar çdo gjysmë ore për të ftohtin – që është një problem serioz për personat që vuajnë nga veshkat dhe që për më tepër, për shkak të paralizës së gjymtyrëve, nuk mund as të lëviznin për t'u ngrohur. Si përfundim u thirr një mjek, i cili vuri në dukje se ajo nuk mund të përdorte krevatin dhe se i ishte dashur të flinte në karrigen e saj me rrota, se kushtet e qelisë nuk ishin të përshtatshme për nevojat e një personi me të meta fizike dhe se qelia ishte shumë e ftohtë. Asnjë veprim nuk ishte ndërmarrë nga ana e oficerëve të policisë, përgjegjës për ruajtjen e kërkueses, për të siguruar që ajo të çohet në një vend më të përshtatshëm ndalimi ose edhe të lirohet. Përkundrazi, ajo kishte qenë e detyruar të qëndronte në qeli për gjithë natën, pavarësisht se mjeku e mbuloi atë me një batanije dhe i dha disa ilaçe qetësuese.

4. Të nesërmen ajo u çua në Burgun e ri të Grave në Wakefield, ku ajo u mbajt në Qendrën e Kujdesit Shëndetësor të burgut deri në pasditen e 23 janarit 1995. Qelia e saj kishte një derë të madhe në të cilën mund të hyhej me karrocë me rrota, një tualet me mbështetëse si dhe një krevat hidraulik spitali. Megjithatë, kërkuesja kishte pasur probleme me gjumin përderisa krevati ishte shumë i madh dhe kushtet higjienike jo të përshtatshme. Gjatë natës së parë të burgut, regjistri i kujdestarëve shënonte se kujdestarja që kishte pasur shërbimin atë natë kishte qenë e pafuqishme ta ngrinte vetëm kërkuesen dhe kishte pasur vështirësi për ta ndihmuar atë të përdorte tualetin. Kërkuesja pretendoi se, si rezultat, ajo i ishte nënshtruar një trajtimi tejet poshtërues në duart e oficerëve meshkuj të burgut. Qeveria e mohoi dëshminë e saj, por gjithsesi dukej qartë se oficerët meshkuj ishin thirrur në ndihmë për ta çuar kërkuesen në tualet.

5. Që nga koha e lirimit të saj kërkueses i ishte dashur të urinonte me aparatura të posaçme për arsye se vështirësia për të shkuar në tualet i kishte shkaktuar probleme në urinim. Ajo pretendonte se kishte vuajtur probleme shëndetësore për afro dhjetë javë pas lirimit por që nuk kishte asnjë provë mjekësore për të mbështetur pretendimin e saj.

II. Vendimi i Gjykatës

6. Kërkuesja pretendonte se burgimi i saj dhe trajtimi i gjatë burgimit

përbënin shkelje të Nenit 3.

A. Në lidhje me Nenin 3

7. Gjykata e vlerësoi si domethënës faktin që provat shkresore të paraqitura nga ana e qeverisë, përfshirë ato të burgut si dhe raportet mjekësore, vinin në dukje se policia dhe autoritetet e burgut nuk ishin në gjendjen e kërkuar për të plotësuar nevojat e veçanta të kërkueses.

8. Gjykata vuri në dukje se kishte shënime, në dosjen e pranimit të kërkueses në burg, nga ana e mjekut dhe e kujdestarëve të cilët shprehnin shqetësime në lidhje me problemet që ajo do të duhej të përballonte gjatë burgimit të saj, përfshirë këtu edhe mundësinë për t'iu afruar krevatit apo tualetit, higjienën dhe ushqimin, si dhe mundësinë për të lëvizur nëse bateria e karrocës së saj binte. Për shkak të këtyre shqetësimeve drejtori i burgut e kishte autorizuar stafin që të përpiqej për t'i gjetur kërkueses një vend në një spital jashtë burgut. Sidoqoftë, ata nuk kishin qenë në gjendje ta transferonin atë për shkak se, sipas tyre, ajo nuk po ankohej për ndonjë arsye të veçantë mjekësore.

9. Gjykata nuk gjeti ndonjë provë në lidhje me ndonjë synim për ta fyer ose përrulur kërkuesen. Megjithatë, ajo konsideroi se burgimi i një personi krejt të paaftë në kushtet ku ajo ishte në të ftohtë në mënyrë të rrezikshme për shëndetin e saj, rrezikonte të krijonte dhimbje për shkak se krevati i saj ishte tepër i fortë dhe i paarritshëm prej saj, fakti që ajo nuk ishte në gjendje të shkonte në tualet ose të pastrohej pa probleme të mëdha, përbënin trajtim degradues në kundërshtim me Nenin 3.

B. Në lidhje me Nenin 41

10. Në bazë të Nenit 41 të Konventës Gjykata i akordoi kërkueses 4 500 £ për dëm jo-material dhe 4 000 £ për shpenzime dhe pagesa ligjore.

III. Koment

11. Gjykata pra konstatoi se mbajtja e një personi me të meta fizike themelore në kushte të tilla si ato të rastit në fjalë, përbënte një shkelje të Nenit 3. Pati dy mendime të kundërta në këtë çështje. Sipas mendimit të gjyqtarëve Bratza dhe Costa, përgjegjësia themelore për çfarë ndodhi nuk i takonte policisë ose autoriteteve të burgut, por autoriteteve gjyqësore të cilat e dënuan kërkuesen me një burgim me efekt të menjëhershëm. Megjithatë, gjyqtarja Greve, ishte e mendimit se të gjithë bashkë, edhe gjyqtari dhe policia dhe autoritetet e burgut kishin pasur rol në kryerjen e shkeljes. Vendimi i Gjykatës duket se e shmang përgjegjësinë në lidhje me ndonjë autoritet të veçantë¹, dhe përqendrohet në qartësimin e faktit që trajtimi në fjalë ishte çnjerëzor dhe degradues dhe përbënte një shkelje të Nenit 3.

¹ Shih në lidhje me këtë pozicionim të Gjykatës së Strasburgut "Të drejtat e njeriut në Evropë – Jurisprudencë dhe Komente", fq. 35. Botim i Qendrës Evropiane, Tiranë 2001.

12. Përpara këtij vendimi asnjë rast nuk kishte arritur që të kishte sukses në kuadrin e Nenit 3 përsa i përket mungesës së ofrimit të kujdesit të duhur mjekësor një të burgosuri. Në shqyrtimin e çështjeve në lidhje me gjendjen shëndetësore të një të burgosuri Gjykata i kushton vëmendje të veçantë qëndrimit të shteteve në mbajtjen e raporteve mjekësore dhe veprimeve sipas rekomandimeve të dhëna nga mjekët. Në qoftë se autoriteti në fjalë ka qenë në gjendje të tregojë se ai ka marrë masat e arsyeshme dhe të nevojshme për të trajtuar të burgosurit, si për shembull transferimin në një spital ose repart të posaçëm të pajisur me kushtet e përshtatshme për nevojat e personave me të meta fizike ose mendore, është e vështirë që Gjykata të konstatojë shkelje. Në qoftë se gjendja e vështirë shëndetësore e të burgosurit është shkaktuar nga vetë burgimi, Gjykata do të vlerësojë trajtimin mjekësor që i është ofruar të burgosurit si dhe vullnetin e tij për t'i përdorur mundësitë që i jepen në mbrojtje të shëndetit të tij.

13. Paragrafi 1 i Rekomandimit të Komitetit të ministrave Nr. R (87) 3 në lidhje me Rregullat Evropiane të Burgjeve shpall se "privimi i lirisë duhet të kryhet në kushte të tilla materiale dhe morale që respektojnë dinjitetin njerëzor dhe janë në përputhje me këto rregulla". Në Rekomandimin e tij Nr. R (98) 7 në lidhje me Aspekte Etike dhe Organizative të Kujdesit Mjekësor në Burgje, Komiteti vë në dukje se që të jenë në përputhje me këtë paragraf që ka të bëjë me të burgosur me të meta serioze fizike, duhen nxjerrë dispozita të përshtatshme për të mundësuar përdorimin e karrocave me rrota, ndihmesën në veprimtaritë e përditshme, etj.. Siç e vë në dukje gjyqtari Greve në mendimin e tij paralel, trajtimi që nuk do të mund të konsiderohej as çnjerëzor as degradues për një person të aftë fizikisht mund të konsiderohej i tillë për një person me nevoja të veçanta. Kërkuesja në këtë rast do duhej të ishte trajtuar ndryshe nga persona të tjerë për shkak se gjendja e saj shëndetësore ishte krejtësisht e ndryshme.